

**HUNARMANDCHILIK MAHSULOTLARINING
RAQOBATBARDOSHLIGINI OSHIRISHDA BOSHQARUV
TIZIMINI TAKOMILLASHTIRISH**

Yaxshiliqov Sardor Rustam o'g'li

TDAU tayanch doktoranti

Hududiy boshqaruv tizimini takomillashtirish ham alohida ahamiyatga ega. O'zbekistonning har bir hududi o'ziga xos hunarmandchilik an'analariga ega: bir joyda kulolchilik, boshqa joyda zardo'zlik, yog'och o'ymakorligi, kashtachilik, misgarlik yoki gilamdo'zlik rivojlangan bo'lishi mumkin. Shu sababli hududiy dasturlarni ishlab chiqishda mahalliy resurslar, tarixiy an'analar, bozor talabi va eksport imkoniyatlari hisobga olinishi kerak. Hududlarda hunarmandchilik klasterlarini tashkil etish, ustaxona va savdo nuqtalarini bir joyga jamlash, sayyohlar uchun maxsus hunarmandchilik yo'nalishlarini yaratish, mahalliy brendlarni shakllantirish orqali iqtisodiy samaradorlikni oshirish mumkin. Bu esa nafaqat ustalar daromadini ko'paytiradi, balki hududlarning ijtimoiy-iqtisodiy faolligini ham kuchaytiradi.

Hududiy rivojlanish yo'nalishlari

Hududiy yo'nalish	Amaliy chora	Kutilayotgan natija
<i>Kulolchilik markazlari</i>	Ustaxona va ko'rgazma maydonlarini tashkil etish	Mahsulotlar savdosi va turizm faolligi oshadi
<i>Zardo'zlik va kashtachilik</i>	Dizayn va brending markazlarini yaratish	Mahsulotlarning bozordagi jozibadorligi kuchayadi
<i>Yog'och o'ymakorligi</i>	Hunarmandlar uchun klasterlar tashkil etish	Ishlab chiqarish samaradorligi oshadi

Hududiy yo'nalish	Amaliy chora	Kutilayotgan natija
<i>Misgarlik va metall ishlov berish</i>	Xomashyo ta'minotini yo'lga qo'yish	Barqaror ishlab chiqarish ta'minlanadi
<i>Gilamdo'zlik</i>	Eksportga yo'naltirilgan mahsulotlar ishlab chiqish	Tashqi bozorlarga chiqish imkoniyati kengayadi

Zamonaviy boshqaruv mexanizmlarini joriy etish hunarmandchilik sohasida yangi bosqichni boshlab beradi. Bugungi raqamli iqtisodiyot sharoitida mahsulotlarni faqat an'anaviy savdo orqali emas, balki elektron tijorat platformalari, ijtimoiy tarmoqlar va onlayn kataloglar orqali ham sotish zarur. Bu hunarmandlarga kengroq bozorga chiqish, mijozlar bilan bevosita aloqani yo'lga qo'yish va mahsulotlarini xalqaro auditoriyaga tanitish imkonini beradi. Shu bilan birga, raqamli marketing, onlayn to'lov tizimlari, logistika xizmatlari va elektron sertifikatlash mexanizmlarini rivojlantirish ham muhimdir. Davlat ushbu jarayonda texnik va tashkiliy ko'mak ko'rsatishi, hunarmandlarni raqamli savodxonlikka o'rgatishi lozim.

Hunarmandchilikni rivojlantirishda moliyaviy qo'llab-quvvatlash mexanizmlari ham muhim o'rin tutadi. Ko'plab ustalar o'z faoliyatini kengaytirish uchun boshlang'ich kapital, zamonaviy uskunalar, xomashyo va marketing xarajatlariga muhtoj bo'ladi. Shu sababli imtiyozli kreditlar, grantlar, subsidiyalar, mikromoliyalashtirish dasturlari va davlat-xususiy sheriklik asosidagi loyihalar samarali vosita bo'lib xizmat qiladi. Ayniqsa, yoshlar va ayollar bandligini oshirishda hunarmandchilik katta imkoniyatlarga ega. Ularni kasbga o'qitish, startap loyihalarini qo'llab-quvvatlash va o'z biznesini boshlashga ko'maklashish orqali ijtimoiy faollikni kuchaytirish mumkin.

Moliyaviy qo'llab-quvvatlash mexanizmlari

Qo'llab-quvvatlash turi	Mazmuni	Afzalligi
Imtiyozli kreditlar	Past foizli va qulay shartli kreditlar	Ishlab chiqarishni kengaytirish imkonini beradi
Grantlar	Tanlov asosida ajratiladigan mablag'lar	Innovatsion g'oyalarni qo'llab-quvvatlaydi
Subsidiyalar	Xarajatlarning bir qismini qoplash	Ustalar uchun moliyaviy yukni kamaytiradi
Mikromoliyalashtirish	Kichik biznes uchun tezkor mablag'	Boshlang'ich faoliyatni yo'lga qo'yishga yordam beradi
Davlat-xususiy sheriklik	Hamkorlik asosida loyihalar	Barqaror va samarali investitsiya muhitini yaratadi

Sohani rivojlantirishda kadrlar tayyorlash va malaka oshirish masalasi ham dolzarbdir. Hunarmandchilik faqat an'anaviy tajribaga emas, balki zamonaviy dizayn, sifat standartlari, bozor talabi va mijozlar ehtiyojini tushunishga ham tayanishi kerak. Shu bois kasb-hunar ta'limi muassasalari, oliy ta'lim tashkilotlari va amaliy ustaxonalar o'rtasida hamkorlikni kuchaytirish zarur. Ustoz-shogird an'alarini zamonaviy ta'lim tizimi bilan uyg'unlashtirish, yosh avlodni milliy qadriyatlarga hurmat ruhida tarbiyalash va ularga amaliy ko'nikmalar berish sohaning kelajagini ta'minlaydi.

Milliy hunarmandchilik mahsulotlarining raqobatbardoshligini oshirish uchun sifat nazorati, dizayn yangilanishi, qadoqlash madaniyati va brending masalalariga ham e'tibor qaratish lozim. Bugungi iste'molchi nafaqat

mahsulotning nafisligiga, balki uning sifati, kelib chiqishi, ekologik tozaligi va estetik ko'rinishiga ham ahamiyat beradi. Shu sababli hunarmandlar mahsulotlarini zamonaviy talablar asosida takomillashtirishi, lekin milliy uslub va an'anaviy bezaklarni saqlab qolishi muhimdir. Davlat va tegishli institutlar bu borada dizayn markazlari, ko'rgazmalar, tanlovlar va sertifikatlash tizimlarini yo'lga qo'yishi mumkin.

Raqobatbardoshlikni oshirish omillari

Omil	Mazmuni	Natijasi
Sifat nazorati	Mahsulotning standartlarga mosligi	Xaridor ishonchi oshadi
Dizayn yangilanishi	An'anaviy va zamonaviy uslub uyg'unligi	Mahsulotlar jozibador bo'ladi
Qadoqlash madaniyati	Estetik va xavfsiz qadoqlash	Sovg'abop va eksportbop mahsulotlar yaratiladi
Brending	Mahsulot nomi va imijini shakllantirish	Bozorda tanilish kuchayadi
Sertifikatlash	Mahsulot sifatini tasdiqlash	Ichki va tashqi bozorda raqobat ustunligi paydo bo'ladi

Xulosa qilib aytganda, milliy hunarmandchilikni rivojlantirishda davlat boshqaruvi va institutsional mexanizmlarni takomillashtirish sohaning barqaror o'sishi uchun asosiy omillardan biridir. Bu yo'nalishda huquqiy bazani mustahkamlash, boshqaruvni raqamlashtirish, hududiy dasturlarni ishlab chiqish, moliyaviy qo'llab-quvvatlashni kengaytirish, ta'lim va ishlab chiqarish integratsiyasini kuchaytirish, marketing va eksport imkoniyatlarini oshirish

zarur. Natijada milliy hunarmandchilik nafaqat madaniy meros sifatida saqlanib qoladi, balki iqtisodiy rivojlanish, bandlikni oshirish va mamlakatimizning xalqaro nufuzini yuksaltirishga xizmat qiluvchi muhim tarmoqqa aylanadi. Shu bois ushbu sohada tizimli boshqaruv, samarali hamkorlik va innovatsion yondashuvlarni izchil amalga oshirish kelgusidagi muvaffaqiyatning asosiy garovidir.

